

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
ítélete**

A határozat száma: Pfv.I.22.060/2016/7.

A tanács tagjai: Dr. Harter Mária a tanács elnöke
 . Varga Edit előadó bíró
 . Mocsár Attila Zsolt bíró

A felperesek: I. rendű
 II. rendű

A felperesek képviselője:
 . Várhelyi Tamás ügyvéd

Az alperes:

Az alperes képviselője:
 Gábor László Ügyvédi Iroda
 (ügyintéző: dr. Nagy Gábor László ügyvéd)

A per tárgya: végrehajtás megszüntetése

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó felek:
 a felperesek

A másodfokú bíróság és a jogerős határozat száma:
 ékesfehérvári Törvényszék
 1.Pf.133/2016/5.

Az elsőfokú bíróság és a határozatának száma:
 ékesfehérvári Járásbíróság
 12.P.21.434/2015/17.

Rendelkező rész

A Kúria a jogerős ítéletet hatályában fenntartja.

Kötelezi a felpereseket, hogy 15 napon belül egyetemlegesen fizessenek meg az alperesnek 300.000 (háromszázezer) forint felülvizsgálati eljárási költséget.

A le nem rótt 1.864.200 (egymillió-nyolcszázhatvannégyezer-kettőszáz) forint felülvizsgálati eljárási illetéket az állam viseli.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

[1] A II. rendű felperes adós 2008. július 7-én (részben a korábbi, euróban fennálló hiteltartozásának kiváltása céljából) szabad

felhasználású, szakaszos folyósítású kölcsönszerződést kötött az alperes pénzintézettel. A jóváhagyott finanszírozási igény 11.900.000 forint volt, az ennek alapján a kölcsönkérelem bírálata napján érvényes 142,86 forintos árfolyam alapulvételével meghatározott kölcsön keretösszege pedig 88.775,2 CHF. A szerződés értelmében az alperes a kölcsönt forintban folyósítja, legfeljebb a jóváhagyott finanszírozási igény összege és a keretösszeg erejéig. A szerződő felek rögzítették, hogy akkor is a keretösszeg erejéig történik a folyósítás, ha a szerződéskötés és a folyósítás napja közötti árfolyamváltozások miatt a devizában meghatározott összeg azt meghaladja. A folyósított összeget, valamint a kölcsön összegét, mint fennálló tőketartozást devizában és forintban, az ügyleti kamat és a kezelési költség mértékét, a törlesztés ütemezését, a törlesztőrészletek összegét devizában és forintban meghatározva az alperes külön értesítő levélben közli az adóssal, amely a szerződés elválaszthatatlan része, az adós fizetési kötelezettségét az abban foglaltak szerint köteles teljesíteni. A szerződés aláírásával egyidejűleg az alperes kockázatfeltáró nyilatkozatot adott át a II. rendű felperes részére. A kölcsön biztosítékaul szolgált az I. és a II. rendű felperesek tulajdonában álló ingatlanra 2008. július 7-én alapított jelzálogjog, valamint az I-II. rendű és a per folyamán elhalálozott III. rendű felperes által a kölcsönszerződés alapján tett, közjegyzői okiratba foglalt egyoldalú kötelezettségvállaló nyilatkozata, azzal, hogy amennyiben a követelés esedékessé válik, a hitelező a közjegyzői okirat alapján közvetlen bírósági végrehajtást kezdeményezhet.

[2] Az alperes a 2008. augusztus 28-án kelt értesítőjében a felpereseket 1.814.251 forint és 10.085.749 forint átutalásáról értesítette, a kölcsön céljainak megfelelően. Tájékoztatva őket, hogy a tőketartozás összege 86.955,39 CHF, éves kamatlába 5,4%, éves kezelési költsége pedig 1.913,04 CHF, továbbá CHF-ban és forintban egyaránt meghatározta az adós által a következő kamatperiódusban fizetendő részletek összegét.

A II. rendű felperes a törlesztőrészleteket nem fizette, kérelmére az alperes egy alkalommal fizetési halasztást biztosított, majd a határidő eredménytelen eltelte után a kölcsönszerződést 2009. március 9-én közjegyzői okiratba foglaltan felmondta, egyidejűleg 8 napos határidővel felhívta az adóst a 90.744,81 CHF összegű tartozás megfizetésére. Mivel a II. rendű felperes a felhívásban foglaltakat nem teljesítette, az alperes kérelmére a 11065/Ü/456/09. számon közokiratba foglalt tanúsítványt alapul véve 86.955,39 CHF tőke, annak kamatai és költsége tekintetében a felperesekkel szemben végrehajtási záradék kibocsátására került sor.

A kereset és az ellenkérelem

[3] A felperesek végrehajtás megszüntetésére irányuló keresetét elutasító elsőfokú ítéletet a másodfokú bíróság hatályon kívül

helyezte és az elsőfokú bíróságot a per újabb tárgyalására, újabb határozat hozatalára utasította, azonban a 2014. évi XXXVIII. tv. (DH1 tv.) 16.§-ában foglaltak alapján a megismételt elsőfokú eljárás felfüggesztésére került sor. Az e törvény, valamint a 2014. évi XL. tv. (DH2 tv.) rendelkezései alapján elvégzett felülvizsgálat eredményeként rögzítették a felperesek, hogy 2015. március 29-éig 25.229 CHF felszámítására tisztességtelenül került sor, majd módosított keresetük szerint arra hivatkozással kérték a végrehajtási eljárások megszüntetését, hogy a végrehajtani kívánt követelés érvényesen nem jött létre. Elsődlegesen a hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról szóló 1996. évi CXII. törvény (rég. Hpt.) 213.§ (1) bekezdése körében hivatkoztak arra, hogy a kölcsönszerződés - mivel nem tartalmazza a szerződés tárgyát: a kölcsön összegét - semmis, az írásba foglalást az utóbb megküldött értesítő nem pótolja, az az alperes egyoldalú nyilatkozata csupán. A szerződésben rögzített 88.775,2 CHF a kölcsön ún. keretösszege, amely tartalmazza a finanszírozási igény, valamint a folyósítási díj deviza összege után felszámított 5% árfolyamtartalékot is. E körben a Kúria más ügyekben hozott határozataira utaltak, melyek kimondták, hogy a fogyasztási, lakossági kölcsönszerződésben fel kell tüntetni a törlesztőrészletek számát, összegét, ehhez pedig nem elegendő, ha a pénzintézet a szerződéskötés és a folyósítás után értesítő levélben közli mindezeket. A régi Hpt. 213.§ (1) bekezdés e) pontja szerint fennálló semmisségre is hivatkoztak, mert a szerződés nem tartalmazza a törlesztőrészletek számát, összegét és a törlesztési időpontokat. Állították, hogy a szerződés a régi Hpt. 213.§ (1) bekezdés c) és d) pontjai szerint is semmis, a régi Hpt. 210.§ (3) bekezdése alapján pedig arra hivatkoztak, hogy a kamat-, díj- vagy egyéb szerződési feltétel az ügyfél számára kedvezőtlenül csak akkor módosítható egyoldalúan, ha ezt a szerződés a pénzintézet számára külön pontban lehetővé teszi. Hivatkoztak a végrehajtási záradék kiállításának szabálytalanságára is, mivel abban a tartozáselismerő okiratban szereplő 88.775,2 CHF helyett 86.955,39 CHF feltüntetésére került sor.

- [4] Az alperes a kereset elutasítását kérte. Hangsúlyozta, hogy a felek között speciális hitelkiváltási és szabad felhasználású hitelszerződés jött létre, ennek megfelelően határozták meg a felek a szerződés tárgyát, a szabad felhasználású rész folyósítására a felperesek is befolyással bírtak. A felperesek előtt a jóváhagyott finanszírozási igény összege ismert volt, a kölcsönszerződés pedig tartalmazta a ténylegesen folyósításra kerülő összeg kiszámítására vonatkozó adatokat, míg az értesítőlevélben a felperesek valamennyi kötelezettségükről részletes tájékoztatást kaptak. Mindezek alapján a kölcsön összege a felperesek számára is meghatározható, általuk ismert volt.

Az első- és a másodfokú ítélet

[5] Az elsőfokú bíróság a keresetnek helyt adó ítéletével megszüntette a felperesek elleni végrehajtásokat, rendelkezett a végrehajtó költségének viseléséről, míg a végrehajtási záradék visszavonására irányuló felperesi kérelmeket a közjegyzőhöz áttenni rendelte. Ítélete indokolásában az elsőfokú bíróság rámutatott, hogy az alperes által utólag küldött értesítő a felperesek aláírásának hiányában csupán egyoldalú alperesi nyilatkozat, amely nem vált a szerződés részévé, ebben a körben - azaz az értesítőlevélben foglalt kölcsönösszeg, a törlesztőrészletek száma és összege, valamint a törlesztési időpontok tekintetében - a szerződés írásba foglaltnak nem tekinthető. Az írásba foglalás hiánya a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (régi Ptk.) 522.§ (2) bekezdése értelmében a szerződés részleges érvénytelenségére vezet, ez pedig a végrehajtás alapjául szolgáló tartozáselismerő okirat érvénytelenségét okozza, amely miatt a végrehajtási eljárást a Pp. 369.§ a) pontja értelmében meg kellett szüntetni. Utalt arra: nem fogadható el az egyoldalú tájékoztatást tartalmazó értesítőlevelet a szerződés részének tekintő alperesi álláspont, ez az értelmezés a jogbizonytalanság irányába hat és a gazdasági erőfölénnyel bíró pénzintézetet juttatja olyan helyzetbe, hogy egyoldalúan határozhatja meg a szerződés tartalmi elemeit. A végrehajtási záradék törlésére irányuló igényt az elsőfokú bíróság a bírósági végrehajtásról szóló 1994. évi LIII. törvény (Vht.) 224.§ a) pontja alapján tette át a közjegyzőhöz.

[6] Az alperes fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság a felperesek keresetét az elsőfokú ítélet megváltoztatásával elutasította és a végrehajtási eljárások folytatását rendelte el.

Ítéletének indokolásában rámutatott: a peres felek ún. hitelkeret-szerződést kötöttek, melynek tárgyát - 88.775,2 CHF összeget - a szerződéskötéskor pontosan meghatározták, azzal, hogy a folyósított összeg későbbi konkretizálása és a törlesztőrészletek pontos meghatározása az árfolyamváltozás miatt csak a hitelkiváltás megtörténte után vált lehetségessé. A törvényszék a korábbi elsőfokú ítéletet hatályon kívül helyező végzésében emiatt foglalt állást akként, hogy a szerződés alapján a hitelkeret összege egyértelműen meghatározható. Figyelemmel arra, hogy a megismételt elsőfokú eljárásban ehhez képest új adat nem merült fel, az elsőfokú bíróság jogszabálysértéssel következtetett az ítéletében ezzel ellentétesen. Ez az eljárási szabálysértés azonban, mivel nem a megismételt eljárásra vonatkozó utasítással volt kapcsolatos, nem vezet hatályon kívül helyezéshez: az ítélet megváltoztatásával a jogszabálysértés orvosolható.

Megváltoztató ítéleti döntésének indokai között a másodfokú bíróság hivatkozott a Kúria 1/2016. Polgári jogegységi határozatának 2. és 3. pontjaira, melyek szerint a deviza alapú fogyasztási és lakossági kölcsönszerződés akkor is megfelel a Hpt. 213.§ (1) bekezdés e) pontjában foglalt előírásoknak, ha az írásba foglalt szerződés - mint a perbeli esetben is - kiszámítható módon

tartalmazza a részletek számát, összegét és a törlesztési időpontokat. E feltétel teljesülése esetén az utóbb közölt egyoldalú nyilatkozat - folyósítási értesítő - a pénzintézet fogyasztó részére nyújtott tájékoztatásának minősül, amely a kölcsönszerződés létrejöttét vagy annak érvényességét nem érinti. Az adott esetben a felperesek tudtak arról, hogy szerződésük a hitelkiváltási folyósítási cél miatt az árfolyamváltozásokra tekintettel biztonsági kockázatot tartalmaz, ehhez képest a törlesztőrészletek devizában történő meghatározása a szerződésben csupán tájékoztató jellegű. A fogyasztóvédelmi szabályoknak azonban a szerződésben meghatározott forint összeg felső korlátként történő beépítésével és az egzakt átváltási árfolyam meghatározásával ez a gyakorlat megfelel, a számítás levezethető. A szerződés alapján az is egyértelmű volt, hogy a felperesek az így meghatározott kölcsönösszeghez teljes egészében hozzájutnak, csupán a hovaforrás aránya volt bizonytalan. Hangsúlyozta: a szerződés alapján készült közjegyzői okirat ugyanezt a bruttósított tőkeösszeget tüntette fel. Mindezek értelmében a felperesek érvénytelenségi hivatkozása, mely szerint a kölcsönszerződés nem tartalmazza a szerződés tárgyát, a kölcsön összegét, illetve a törlesztőrészletek számát, összegét és a törlesztési időpontokat, alaptalan. A felek abban is megállapodtak, hogy ezeket az adatokat az alperes az 1/2016. PJE értelmében a teljesítést segítő tájékoztatásnak minősülő értesítőlevélben közli, ezért az elsőfokú bíróság indokaival szemben az értesítőlevelet a felpereseknek nem kellett aláírniuk. Egyetértett az elsőfokú bíróságnak a régi Hpt. 213.§ (1) bekezdés c) és d) pontjaival, valamint a 210.§ (3) bekezdésével kapcsolatban kifejtett álláspontjával, azzal, hogy mivel ebben a kérdésben az elszámolási törvény alapján a jogvita rendeződött, a másodfokú bíróság iránymutatása nem kötötte az elsőfokú bíróságot.

Álláspontja szerint a végrehajtási záradék visszavonására irányuló kérelemről az elsőfokú bíróságnak külön végzésben kellett volna határoznia, az ítéletben történő rendelkezéssel ezért az elsőfokú bíróság jogszabályt sértett.

A kifejtettek értelmében a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatva a keresetet elutasította és a végrehajtási eljárások folytatását rendelte el, a tévesen feltüntetett végrehajtási ügyszámok egyidejű korrigálásával.

Az I-II. rendű felperesek felülvizsgálati kérelme

- [7] A jogerős ítélet ellen, hatályon kívül helyezése és az elsőfokú bíróság új eljárás lefolytatására és új határozat hozatalára utasítása érdekében a felperesek éltek felülvizsgálati kérelemmel. Sérelmezték, hogy a másodfokú bíróság nem tájékoztatta őket a Pp. 3.§ (3) bekezdésének megfelelően az alperes által kizárólag a fellebbezésében hivatkozott 1/2016. PJE kapcsán rájuk háruló bizonyítási teherről, és a Pp. 235.§ (1) bekezdésének az új tény

állításával kapcsolatos korlátairól. Az alperes ugyanis az elsőfokú eljárásban kizárólag az értesítőlevél tartalmára hivatkozott és nem volt tényelőadása arról, hogy milyen képlet alapján és mely szerződéses rendelkezések szerint számítható ki a törlesztőrészletek összege. Azzal, hogy a bíróság erre vonatkozó kérelem, nyilatkozat nélkül megállapította, hogy a szerződés megfelel az 1/2016. számú PJE-ben foglaltaknak, megsértette a Pp. 3.§ (2) bekezdésén alapuló kérelemhez kötöttség szabályát. Kifogásolták azt is, hogy a másodfokú bíróság nem vizsgálta a végrehajtás alapjául szolgáló közokirat Vht. 23/C.§-ának való megfelelését, különös tekintettel arra, hogy maga állapította meg: a szerződés hitelkeret-szerződés és megkötésekor sem a ténylegesen folyósított összeg, sem a törlesztőrészletek összege nem volt meghatározható. Mindezek alapján álláspontjuk szerint a jogerős ítélet a régi Hpt. 213.§ (1) bekezdés e) pontját, valamint az 1/2016. PJE-t és a Vht. 23/C.§ (1) bekezdését sérti. Hivatkozásuk szerint a bíróságoknak érdemben kellett volna döntenük a végrehajtási záradék kérdésében az Európai Bíróság C-32/14. számú ítéletében kifejtettek alapján, mely szerint a 93/2013. EKG tanácsi irányelv rendelkezéseivel nem ellentétes az a nemzeti szabályozás, amely az eladó, szolgáltató és a fogyasztó között létrejövő szerződésekre vonatkozó közokiratot készítő közjegyző számára lehetővé teszi, hogy ezt a közokiratot végrehajtási záradékkal lássa el anélkül, hogy a szerződéses kikötések tisztességtelenségének vizsgálatára sor kerülne. Utaltak arra, hogy a végrehajtás alapjául a perbeli esetben az alperes nyilvántartása szerint fennálló tartozás miatti felmondás és ténytanúsítvány szolgált, a bíróságok azonban ítéleteikben sem hivatalból, sem a felperesek hivatkozása alapján nem vizsgálták az alperes ezzel kapcsolatos egyoldalú jogosítványait, a tisztességtelen szerződési feltételt nem észlelték, és ezzel megsértették a 93/2013. irányelv 6. cikke (1) bekezdését.

A Fővárosi Ítéltábla azonos tartalmú szerződési feltétel tisztességtelenségét megállapító ítéletének indokaira utaltak, mely szerint az olyan szerződési feltétel, amely a fogyasztó fennálló tartozásának összege és igazolása szempontjából a pénzügyi nyilvántartását tekinti irányadónak, alkalmas arra, hogy a fogyasztó és a pénzügyi intézet között egyenlőtlenséget idézzon elő, mert megkönnyíti a fogyasztóval szembeni igényérvényesítés lehetőségét, az alperes által nyilvántartott tartozás vitatása esetére viszont megnehezíti a fogyasztó jogainak érvényesítését. Az adott rendelkezés ugyanis lehetőséget ad a pénzügyi intézetnek arra, hogy a követelés összegét maga határozza meg és azt közjegyző által záradékolható közokiratba foglaltassa. A Debreceni Ítéltábla által azonos tartalmú szerződési kikötés kapcsán hozott ítélete indokait pedig azért tartotta lényegesnek, mert az Ítéltábla kimondta: az adós a sérelmezett kikötésben nem csupán a tartozás tanúsításának formáját ismerte el. Az ilyen kikötés arra ad lehetőséget, hogy az adós szerződésszerű teljesítését a pénzügyi intézet bírálja el, a

közjegyző pedig a bank e közlése alapján tanúsítja a tartozást és annak mértékét. A meginduló perben ez a kikötés – az azon alapuló közjegyzői okirat közokirati jellege folytán – a bizonyítási terhet is hátrányosan változtatja meg a fogyasztóra. A kifejtettek alapján, amennyiben a szerződés vitatott pontja a szerződésből kimarad, az a végrehajtás megszüntetésére vezet, mivel a továbbiakban a kikötés nem jelent kötelezettséget a fogyasztóra nézve.

[8] A felperesek a Budai Központi Kerületi Bíróság 11.P.20.674/2016/14. számú végzése alapján az Európai Unió Bírósága előtt C-38/17. számon indult előzetes döntéshozatali eljárásra tekintettel a felülvizsgálati eljárás felfüggesztését indítványozták. A kérelmet a Kúria a 2017. május 3-i felülvizsgálati tárgyaláson kihirdetett Pfv.I.22.060/2016/7-I. számú végzésével elutasította.

[9] Az alperes felülvizsgálati ellenkérelme a jogerős ítélet hatályban tartására irányult. Hangsúlyozta, hogy az adós egyetlen alkalommal sem teljesítette a szerződésből fakadó kötelezettségeit, a kölcsön törlesztését meg sem kezdte. A felülvizsgálati kérelemben foglaltakra tekintettel emelte ki, hogy jogi képviselője már a 2012. november 9-i keltű előkészítő iratában részletes előadást tett a törlesztőrészek szerződés alapján történő kiszámíthatóságára.

A ténytanúsítvánnyal kapcsolatban az alperes arra hivatkozott, hogy a bizonyítási teher szabályait a kikötés nem változtatja meg, a kölcsönszerződés végrehajtási záradékkal való ellátásának alapját ugyanis nem a ténytanúsítvány, hanem a kölcsönszerződés közokiratba foglalása, majd a követelés felmondás útján történő lejáratra tétele alapozta meg. Mindez annyit jelent, hogy a kölcsönszerződést végrehajtási záradékkal akkor is el lehet látni, ha egyáltalán nem tartalmazza a felperesek által sérelmezett kikötést. A Vht. 23/C.§-ával kapcsolatban pedig rámutatott, hogy amennyiben a jogosult a követelését lejáratra tette, azaz felmondta a szerződést, és közokiratba foglalt tartozáselismerő nyilatkozat áll a rendelkezésére, a közokirat végrehajtási záradékolását anélkül is kérheti, hogy ténytanúsítványba foglalná az adós fennálló tartozását, ugyanis ez a feltétel a Vht. 23/C.§ (1) bekezdésében nem szerepel. Utalt arra, hogy marasztalásra irányuló perben a felperes hatalmassága, hogy megjelölje a követelés összegszerűségét. Az a szerződéses kikötés pedig, amely a pénzügyi intézet nyilvántartásait teszi a kölcsöntartozás meghatározása alapjául, inkább garanciális jellegű, a végrehajtási eljárás azonban ennek hiányában is megindulhat. Hangsúlyozta, hogy a végrehajtás megszüntetéséhez esetleges tisztességtelenség esetén sem vezetne a kikötés mellőzése, az a szerződés teljes érvénytelenségét nem okozná, ugyanis a felek e ponttól függetlenül el tudnának számolni egymással. A Kúria 6/2013. Polgári jogegységi határozatának 5) pontja szerint, ha a bíróság a fogyasztói

szerződés valamely rendelkezését érvénytelennek találja, a szerződés azonban anélkül is teljesíthető, az érvénytelenség jogkövetkezménye az, hogy az érvénytelen kikötés nem vált ki joghatást.

Érvelése szerint a kölcsönszerződés sérelmezett kikötése a szerződéskötéskori jogszabályok alapján meghatározott volt, ezért tisztességtelenségének vizsgálata kizárt. A törvényalkotó későbbi jogszabályokban, így a DH1 és DH2 törvényekben is megerősítette azt a rendelkezést, hogy a kölcsönszerződésekből eredő követelések nyilvántartása a pénzüintézetek kizárólagos és egyoldalú hatásköre. Ugyanezt mondta ki a Kúria az 1/2016. polgári jogegységi határozatában és konkrét ügyben az Alkotmánybíróság is úgy foglalt állást, hogy a devizahiteles érvénytelenségi perekben a jogkövetkezmények körében a hitelezők elszámolásait kell alapul venni és a bíróságnak is e nyilvántartásokon alapuló döntést kell hoznia. Mindezek alapján a felperesek olyan szerződési feltétel tisztességtelenségére hivatkoznak, amely a szerződéskötéskori kógens jogszabályi környezetnek mindenben megfelelt, ezért a felülvizsgálati kérelem a jogbiztonság követelményét sérti. Hangsúlyozta: a jogalkotó, a Kúria és az Alkotmánybíróság egybehangzóan a jogszabályoknak megfelelőnek tartotta, hogy a devizás kölcsönszerződések nyilvántartásait és annak a végrehajtásokra is kiható változásait a hitelezők egyoldalúan végezzék el, azzal, hogy ez nem jelenti az adósok jogának elvitatását az elszámolások felülvizsgálatára. Mindennek oka, hogy a pénzüintézeteket - bírságolás jogával - felügyeleti szervük folyamatosan ellenőrzi és az informatikai fejlesztések, beruházások elvégzése is a pénzüintézetekre hárult. Mindezek alapján nem lehet tisztességtelen az a szabályozás, amely az elszámolásokat állami felügyelet mellett működtetett nyilvántartások hatálya alá helyezte.

Kiemelte, hogy a közjegyző előtti nyilatkozat ún. közjegyzői ténytanúsítvány, az adós pedig a szerződés szerint a tanúsítás e formáját elfogadta. A végrehajtás nem az alperes nyilatkozatán, hanem az adós tartozáselismerésén vagy a kölcsönszerződésen alapul, ezáltal megfelel a Vht. 23/C.§ (1) bekezdésének. A felperesek alávetették magukat az alperes könyveiben és nyilvántartásaiban foglalt adatoknak, az ezzel szembeni bizonyítás pedig a végrehajtás megszüntetési perben a Pp. rendelkezései alapján mindenképpen az adóst terheli. A végrehajtási záradék alapjául szolgáló közjegyzői okirat megfelel a Vht. 21.§ (1) bekezdésének is, így a vonatkozó szerződési kikötés a Vht. előírásainak is eleget tesz, tisztességtelensége emiatt is kizárt.

Hangsúlyozta azt is, hogy a pénzüintézeti kölcsönszerződések tartós jogviszonyok, feltételeik azonban nem állandók, ezért a hitel kezelése, az abban szükségszerűen bekövetkező változások követése, illetve a fogyasztó tájékoztatása nem kizárólag a hitelező érdekkörébe tartozó tevékenységek. Annak tisztességességét, hogy a hitelek nyilvántartása a pénzüintézetek feladata, a törvényhozó

később is megerősítette, hiszen az új Hpt. a hitel- és pénzkölcsönnyújtási tevékenység keretei közé sorolja a kölcsönök nyilvántartásával, figyelemmel kísérésével, ellenőrzésével és a behajtásával kapcsolatos intézkedéseket.

A régi Ptk. 209.§ (6) bekezdése értelmében pedig nem minősül tisztességtelennek a szerződési feltétel, ha azt jogszabály állapítja meg, vagy jogszabály előírásának megfelelően határozták azt meg.

A Kúria döntése és jogi indokai

[10] Az I. és II. rendű felperesek felülvizsgálati kérelme a következők miatt nem alapos.

A felperesek felülvizsgálati kérelme két tárgykört érintett, ezért a Pp. 275.§ (2) bekezdése értelmében a Kúria ebben a keretben folytatta le a felülvizsgálatot: a régi Hpt. 213.§ e) pontjában és a Vht.23/C.§ (1) bekezdés c) pontjában foglaltak megsértése körében vizsgálódott.

[11] A Hpt. 213.§ e) pontjával kapcsolatos álláspontját a másodfokú bíróság már a hatályon kívül helyező végzésében kifejtette, az azzal kapcsolatos felülvizsgálat lehetősége azonban csak a jelen eljárásban, a jogerős ítélettel szembeni felülvizsgálat keretei között nyílt meg. A felperesek erre vonatkozó felülvizsgálati hivatkozása azonban a következők miatt nem volt alapos: elsődlegesen azt a kérdést kellett megválaszolni, hogy alkalmazhatta-e a másodfokú bíróság az 1/2016. számú Polgári jogegységi határozatban foglaltakat vagy sem. A bíróságok szervezetéről és igazgatásáról 2011. évi CLXI. törvény (Bszi.) 42.§ (1) bekezdésében foglaltak értelmében a jogegységi határozat közzétételétől kezdve kötelező a bíróságokra, ami az adott esetben annyit jelent, hogy a másodfokú bíróságnak lehetősége sem volt mellőzni a jogegységi határozatban foglaltakat: az ott írottak szerint kellett eljárnia. A PJE ugyanakkor - az alperes helyes érvelése szerint - csupán összefoglalja az adott körben kialakult bírói gyakorlatot, az adott esetben a 6/2013. számú jogegységi határozat 5) pontjában kifejtettekkel összhangban valójában konkretizálta annak tartalmát. Mindezekből az következik, hogy az 1/2016-os jogegységi határozatnak a bizonyítási teherre sem volt hatása, ezért azzal kapcsolatban további tájékoztatási kötelezettség sem hárult a bíróságokra: a Pp. 3.§ (3) bekezdésében foglalt szabály nem sérült. Megjegyzi a Kúria: az 1/2016-os jogegységi határozat nem is kezelhető a Pp. 164.§ (1) bekezdésében foglaltak szerint bizonyításra szoruló tényként, a jogegységi határozat ugyanis egy, már korábban meglévő jogszabályi rendelkezés értelmezését adja, míg a felperesek által hivatkozott Pp. 235.§ (1) bekezdése a fellebbezési eljárásban figyelembe nem vehető tényekre vonatkozik, így az adott helyzetre nem alkalmazható szabály. Az ismertetett indokok alapján a jogerős ítélet indokolása a régi Hpt.

213.§ e) pontjára alapított kereseti hivatkozás tekintetében mindenben megfelel a vonatkozó jogszabályi előírásoknak és a jogegységi határozatok tartalmának, azzal kapcsolatban a Kúria indokolásbeli kiegészítést sem tartott szükségesnek.

[12] A felperesek másik hivatkozása, a Vht.23/C.§ - a tekintetében is az alperes álláspontja a helytálló: mindkét fokon eljáró bíróság vizsgálta az erre vonatkozó felperesi előadást, és helyesen foglaltak állást, amikor kimondták, hogy nem a polgári per tárgya annak vizsgálata, hogy a végrehajtási záradék kibocsátására szabályosan vagy szabálytalanul került-e sor. Érdemben tehát egyező volt a bíróságok álláspontja, eltérés csak annyiban mutatkozott, hogy a másodfokú bíróság álláspontja szerint a bíróságnak végzésben és nem az ítéletében kellett erről döntenie. Mindazonáltal a jogerős ítéletben kifejtett érdemi álláspont helyes: a polgári perben nem vizsgálható az a kérdés, hogy kibocsátható volt-e konkrét esetben a közjegyzői záradék vagy sem.

[13] Végezetül a Kúria rámutat arra, hogy a felperesek a szerződés érvénytelenségével kapcsolatban tisztességtelenségre nem hivatkoztak, keresetüket kifejezetten a régi Hpt. 213.§-ára alapították, a tisztességtelenség hivatalból történő észlelése pedig nem feltétlenül feladata a bíróságnak. Helytállóan utalt arra az alperes, hogy ha a sérelmezett kikötés jogszabályon alapul, a régi Ptk. 209.§ (6) bekezdésének megfelelően nem lehet tisztességtelen, a közvetlen végrehajtást pedig jogszabály rendelkezései: a Vht. 20-23.§-i teszik lehetővé, így az erre vonatkozó szerződési kikötés tisztességtelensége kizárt. Az irányadó szabályok szerint a közjegyző a záradékolás iránti kérelem megalapozottságát nem vizsgálhatja, az adós esetleges sérelmeinek orvoslására a végrehajtás megszüntetése iránti per áll rendelkezésre, melyben - jogszabályi feltételek teljesülése esetén - a korábbi bírói vizsgálat hiánya kompenzálható, azonban az adott esetben ennek feltételei nem álltak fenn. Megjegyzi a Kúria: a közjegyző előtt megtett nyilatkozat valóban megfordíthatja a bizonyítási terhet, de a végrehajtás megszüntetési perben eleve a pert indító adóst terheli annak bizonyítása, hogy a követelés nem jött létre érvényesen, így jogszabálysértés evonatkozásban sem állapítható meg.

[14] Az ismertetett indokok alapján, mivel jogszabálysértés nem történt, a Kúria a jogerős ítéletet a Pp. 275.§ (3) bekezdése értelmében hatályában fenntartotta.

Záró rész

[15] A felperesek felülvizsgálati kérelme nem volt eredményes, ezért a Kúria a felülvizsgálati eljárásban a Pp. 270.§ (1) bekezdésén keresztül érvényesülő Pp. 78.§ (1) bekezdése alapján kötelezte őket az alperes jogi képviselével a felülvizsgálati

eljárásban felmerült, a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3.§ (2), (5) és (6) bekezdéseiben foglaltak szerint, a 4/A.§ értelmében az általános forgalmi adóra is figyelemmel meghatározott, a ténylegesen kifejtett tevékenységgel arányos ügyvédi munkadíjból álló felülvizsgálati eljárási költség viselésére. Az egyetemlegesség kimondása a régi Ptk. 334.§ (2) bekezdésén alapul. Az I. és II. rendű felperesek költségmentessége folytán le nem rótt, az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (Itv.) 39.§ (1) bekezdése, valamint 50.§ (1) bekezdése szerint meghatározott felülvizsgálati eljárási illetéket a 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13.§ (1) bekezdése, és 14.§-a értelmében az állam viseli.

Budapest, 2017. május 3.

dr. Harter Mária s.k. a tanács elnöke, dr. Varga Edit s.k. előadó bíró, dr. Mocsár Attila Zsolt s.k. bíró

A kiadmány hitelével:

HH

bírósági ügyintéző